

12596

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

«Երբ զէն իշխանն առնաբանու թիւնը շարունակելով՝ հետեւեալ խօսքերն ըստու. »

« Ինծի համար, կայսերութիւնը՝ օտար ազգաց առջև Պաղղեոյ վառաւորիւ լին է, 1815ի դաշնադրութեանց աւրուիւ լին է, մեզնէ դաշնակից իտալական մեծ ազգէն կազմութիւնն է, Պաղղեոյ բարեկարգութիւնն է, մանաւանդ աղատութիւնն է, աղատութիւն մամլոյ, աղատութիւն ուսման՝ առանց կրօնական միաբանութիւններու միջամտութեան, վերջապէս ժողովրդեան մեծ մասին բարեկեցութիւնն է, միջին դարու սուս բարեկարգութեան բարձունքն է: »

« Ընմա Պատրիարք Ռուսիոյ բարե-
ամ եղած է . Պրլմի ահադին պատե-
սզմէն ետեւ երկու կառավարութիւն
լին հաշտուեցան իրարու հետ եւ մե-
տաւանաց բազմութիւն նշաններ կուտան ի-
րարու : Արկուքին ալ բանակները փոխա-
արձաբար զմայլեցան իրարու վրայ . եւ
Պատրիարք Աբդուրաքի խաղաղութիւնն ա-
հապարհոյց աշխարհի դաշնակցութիւն մը

Փարիզէն լուր կուտան թէ Ս. սեմ.
էլն փաշան փետրուար 16ին Փարիզ
սեր է Սպանիայէն, և հետևեալ օրը

ստատած չըլան, մանկերուն կրծքը ու
նրբէր հայրերուն կէշոյ, և աղջիկնե-
րը մայրերուն: Այս ուրուովն նոս-
տախարակութեան իրաւանց մասն ըլա-
ւ, տղու մը դաստիարակութեան իրա-
ւանքը ուրուն է նէ՛ պաշտելը կրծքը ու
նրէն ալ անոր կէշոյ: Տղու մը պաշ-

տեղից կրօնքն այս կերպով որոշուելէն ետեւ չկրնար փոխուիլ՝ մինչև որ աղան չափահաս ըլլալով՝ ազատութեամբ ընտրէ իր պաշտօնը կրօնը:

Մանրկայէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ հիւսիսային ամերիկացիները նոր և մեծ յաջողութիւններ ձեռք բերել են հարաւայնոց դէմ: Այս վերջինները քանի մը պատերազմներու մէջ յաղթութեամբ Քալիֆորնիոյ գաւառէն քաշուելու տրիպուներ են:

Օգովու վայ ալ մեծ պատերազմ մը եղեր՝ հարաւայնոց նաւատորմի չարաչար յաղթութեամբ ընտրուելու եղեր է: Երկու կողմանէ հազարէն աւելի մարդ ջարդուելու կամ վիրաւորուելու են, և երեք հազար հարաւայնոց զէրի ինկեր են: Երկու կողմէն Սիթի անուն թագաւոր մը զինուոր է, և հիմա հիւսիսայինները հարաւայնոց Վորլթօք քաղաքին վայ կը քաշուեն եղեր:

Եթէնքէն այս շարժում եկած լուրերը մեծ կարեւորութիւն մը չունին: Ապրտամբութիւնը յաւաքողութիւնը լաւ չէ: Թագաւորը անկախութիւն հրատարակել է ի նպատակ այն պատմութիւններուն որոնք Մարտիի օրէնքով ձեռն են առած հնազանդութեան դառնանք:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեծեղ կիրակի իրիկուն տեղութեան նախարարները Տոմա Պաճէի պալատը գումարուելով՝ արտաքին կարգի ժողով մը ըրին ի ներկայութեան օգնականները:

Մայրաքաղաքի Ժուռնալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ կայսերական բարեկամ կառավարութեան պատրաստած երմտական նոր կարգադրութիւնները ներկայ մարտ ամսոյ վերջերը դործադրութեան պիտի սկսին, և կաւելցնեն թէ Ս. Պօլսոյ մէջ պարտած թղթադրամներուն մէկ մասը մետաղեայ դրամով շրջաբերութեան հանելու և փոխանցանքն ալ քօնսօրիան ընկու գիտաւորութիւն կայ:

Գաւառները զրկուած թղթադրամից փոխարէն մինչև այս շաբթու մայրաքաղաքը հասած մետաղեայ դրամից գումարը 307 լրում:

Այստեղի կառավարութիւնը ձիւրուն վայ տուրը դնելու օրէնք մը պատրաստած է որ օգնատուաւ Խնքնակալին բարձր հաւանութեամբ ալ արդէն վաւերացած է:

Այս տուրը երեք կարգի բաժնուած է: Առաջ քաշող ձիւրուն համար ամիսը 30 դրամ, 2, նստելու ձիւրուն համար 10 դրամ, 3, և արուեստից, փոխադրութեանց և առեւտրական ծանոցարհորդութեանց գործածուած ձիւրուն համար 5 դրամ:

Շաշու կրնեն թէ այս նոր տուրը տարին 5-6 միլիոն դրամ չեկամուտ կրնայ բերել տեղութեան գանձուն:

Մայրաքաղաքի Ժուռնալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ առեւտրական գործող պաշտօնատուներ հիմնադրմը պատրաստած է Տեղութեան երկրներուն մէջ հաղորդակցութեան ծախսերը շինելու: Եւ յառաջիկայ գարնան գործի սկսելու համար պէտք եղած միջոցները անօրինելու է զբաղել:

Բ. Դունէն շրջաբերական հրամանագիրներ պիտի երթան գաւառացի կուսակալներուն, հաւաքողներուն, դպրանախարարներուն ու միւսիւններուն, և առաջարկեալ շինութեանց վայ հրահանգներ պիտի տրուի անոնց:

Մեն տեղ յանձնաժողովներ պիտի կազմեն՝ այս գործին կատարման համար ժողովրդից կողմէն պէտք եղած նպատակ ու գործակցութիւնը տնօրինելու պաշտօնով:

- Մենէն առած շինութիւնը զիսաւոր ծամայնները պիտի ըլլան՝
1. Պաշտօնատն խօսիչներուն:
 2. Տրապիկներէն Լըզոլու:
 3. Սամուռնէն Մանսիա:
 4. Խնկարուէն Պաշտամպօլ:
 5. Մեմէիէն Պրուսա:

Շարի չէ բաւ թէ գաւառացի ժողովուրդներն իրենց ընկեր գործն նպատակներուն փոխարէն՝ առեւտրական ժողովներ պիտի քաղեն թէ որ այս ծամայնները շինուելու ըլլան: Վասն զի հողային բերքներու փոխադրութեան և վաճառման գիւրտութիւնը բնականաբար կը քաջալերէ երկրագործութիւնը, և հողագործ ժողովը զրոյց աշխատութեան բարեկեցութեան և հարստութեան դուռ կը բանայ:

Այստեղի հրամանաւ՝ Բերքաւորիկ Օսմանեան դեսպան նստան առաջին բարտուղար Բերքէվէ Զէնտին Թիֆլիզի օսմանեան հիւպատոս անուանեցաւ փոխանակ փոխանակ Ս. Օ. Օհրապլին:

Թիֆլիզի նախկին գաղապար Միւսիպէ յը պաշտօնաւոր Խնքնակալին սենեկապետ անուանելով, անոր տեղը Շաշու աղան արգելի պաշտօն տնտեսապետ անուանեցաւ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Այստեղի կառավարութիւնը մինչև հիմա կատարուած տղափոխութեան անկարգութիւններուն վերջ տալու ըլլալով՝ խառն յանձնաժողով մը կարգեց օտար տեղութեանց հպատակութիւն ընդունող Օսմանեան հպատակներուն վերայ քննութիւն ընելու համար:

Այս յանձնաժողովը որ Վալաթի մարտատունը կը գումարուի այս օրերս դրաւած է Ռուսիոյ անցադիր (բարբոս) ունեցող Օսմանեան հպատակները քննելու:

Այս կարգէն եղող որ և իցէ անձ որ յիշեալ յանձնաժողովին առջև վերստին իր առջի հպատակութեանը դառնալու յայտարարութիւն ընէ, առանց որ և իցէ քննութեան պիտի ընդունուի և առջի պէս Օսմանեան հպատակ ճանչցուի:

Վիսի այն անձերը որ ընդհակառակն Ռուսիոյ ծառայակալ պիտի տրուի անոնց, որ գործերին կարգի դնեն, անշարժ ստացուածքներն վաճառեն, և պայմանաժամ լրանալուն՝ իրենց ընտանեօքը տեղութեան հողէն դուրս ելնեն, առանց մէկ մ'ալ դատնալու և Օսմանեան տեղութեան հողին մէջ բնակելու իրաւունք ունենալու: Բայ տիպաղական և խիստ հրամաններ պիտի հաղորդուին ձեռնհաս իշխանութեանց, որպէս զի սակարկ այս վերջինները որ գործերին կարգի դնելէ ետեւ պայմանաժամ մին լրանալուն մեկնին տեղութեան հողէն թէ և Օսմանեան հպատակութեան դառնալու ընդն այն ժամանակը:

Մայրաքաղաքի Ռուսաց դեսպան նստան ալ հետեւեալ ծանուցումը զրկած է մեզ:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Ռուսիոյ կայսերական դեսպանատունը Կ. Պօլսի բնակեալ Ռուսիոյ հպատակներուն կը ծանուցանէ որ յիշեալ դեսպանատան և Օսմանեան կառավարութեան միջև ծագած հաւանութեամբ խառն յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ կը բաղկանայ Ռուսիոյ դեսպանատան և Բարձրագոյն Գրան կողմէն նշանակուած անդամներէ, որպէս զի 1855 թուականէն հետէ ունեցող Ռուսիոյ հպատակաց ստացած ազգայնութեան վկայագիրները վերաքննուին:

Ամեն այն անձը որ յառաջուց Օսմանեան ազգայնութեան կը վերաբերէ և որուն հիմա Ռուսիոյ անցադիր կանխաւոր կերպիւ առնուած ըլլալը ճանչցուի, կրնայ ինչպէս որ ինք ընտրէ և իրեն յարմար երևի, Ռուսիոյ հպատակ կամ Օսմանեան հպատակ լինի:

Ճանչցուելու: Անոնք որ Ռուսիոյ հպատակութիւնը կը ընտրեն՝ երեք ամիս պայմանաժամ պիտի ունենան իրենց գործերը կարգադրելու պաշտպանութեամբ և օգնութեամբ կայսերական դեսպանատան Ռուսիոյ, յատկապէս այս բանին համար կազմուելիք դատաստանական խառն Յանձնաժողովի մը առջև:

Եւ ամենայն պայմանաժամ լրանալէն եւ այս երկրորդ Յանձնաժողովին տուած վճիռները կատարուելէն գործադրուելէն ետք, Ռուսիոյ հպատակներն անոնք՝ որ իրենց վերապահութիւններն այսպիսի վերաքննութեան տեղի տուած են, Օսմանեան կայսերութեան երկիրը ձգելու պարտաւոր ըլլալուն, եւ կայսերական դեսպանատունը պիտի հսկէ որ այս անօրէնութենէն փախուստ չտրուի որ և իցէ պատճառաւ:

Բերա 1/15 Մարտ 1862

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Երուսաղէմէն զրուած նամակ մը լուր կուտայ մեզ, թէ փետր. 15ին՝ արդանանց զօրավարաց տնտեսաւորութեան օրը՝ փառաւոր հանդէս մը կատարուել է սրբոց Հակոբեանց վանքին մէջ ի պատիւ յիշեալ բազմերանոց սուրբ նահատակներուն ի ներկայութեան բոլոր արժանապարհ միաբանից և խուռն բալմութեան քաղաքացի ազգայնոց և բարեպաշտ ուխտաւորաց:

Նստեց ճանգուցեալ Հօհաննէս սրբազանին կառուցած հոյակապ ուսումնարանին մէջ՝ սրահին մէջ կատարուել է, որ տարագային յարմար կերպով շքեղապէս զարդարուած և ճակատը սրբոց Ա. արդանանց պատկերը դրուած է եղեր: Այս ազգային սրտաշարժ երգեր նուաբեր են քաղցրաձայն գլխիք և սարկաւազներ: Ետոյ ուսումնարանին առաջին վարժապետ Պ. Հօհաննէս Միլլազ վանանդեցի գիտնական պատուելին՝ և երկու յառաջգէմ աշակերտներ՝ սրբոց Ա. արդանանց վայ ներքոյ ձուռեր կարգացրին են, որոնք հանդիսականաց սիրտը ազգասիրական ջերմ գրգռեցան լցուցին են:

Այս հոգեւոր և միանգամայն ազգասիրական հանդէսէն ետեւ՝ ուսումնարանին աշակերտաց եւամենայն քննութիւնը կատարուել է, որուն մէջ աշակերտք թէ և յանապարհատից՝ բաւական յաջողութեամբ պատասխաններ են իրենց եղած թէ՛ ճարտասանական խնդրոց վայ:

Այսպիսի ազգային հանդէս և պարտական քննութիւն մը երբեք տեսնուած չըլլալով՝ Քաղաքին կամ մանաւանդ սրբոց Հակոբեանց վանքին մէջ անպատեհ լինելովութեան առիթ եղեր է ամեն հոգեւոր ազգայնոց:

Ս. Երուսաղէմի միաբանութեան այս ցուցուցած ազգասիրական և ուսումնարանական փոյթը գովութեան արժանի կը համարենք՝ իրեն բարեգուշակ արամաբութիւն մը յիշեալ պանծալի և չքանաղ վանքին մէջ շնորհիւ ազգային Սահմանադրութեան հաստատուելիք ազգային հիմնական բարեկարգութեանց, որոց անհրաժեշտ պէտքն ընդհանուր կերպով ճանչցուած է պարտական օրս, և որովք միայն կրնայ այն Սուրբ աթոռն ու միաբանութիւնը ապահովագրել պայծառաշուք և բարոյական մեծամեծ արդիւնքներ ընծայել ազգին:

Սամաթիոյ բնակիչներէն խաղաղասէր անձինք՝ թաղին մէջ ժամանակ մը ի վեր ծաղած ցաւալի երկարաւիթութեանց վերջանալուն մէկ ծարր գտնելու բաղձնաբով խաղաղասիրական անուամբ ընկերութիւն մը կազմին, և նոյն ընկերութեան գործակալ ժողով մը հաստատուելու համար 36 անձանց անուններով ընտրելաց ցանկ մը հրատարակել են:

Յիշեալ թաղին բնակիչներէն ոմանք ալ լսելով որ վերոյիշեալ ընկերութիւնը պէս թէ Չամուռնեան Պրուսացի Պ. Հօհաննէս Տերոյնց պատուելին թէ լրագրութեամբ հաստատուելու է, բնակա-

նաբար կասկած ծագելով մոգեմուտ մէջ ընկերութեան հրատարակած վերոյիշեալ ընտրելաց ցուցակին մէջ ինչ անուններ ինչ զանազան ցուցակ մը հրատարակել են: Այս վերջին ցուցակը Սամաթիոյ թաղական խորհուրդին դժգոհութիւն և ցաւ պատճառելով, հետեւեալ նամակը զրկած է մեզ ի հրատարակութիւն:

Մեծարդոյ խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ:

Սամաթիոյ թաղին մէջ փետր. 22 թուով եւրեւան և վեց թաղեցւոց անուններ պարտական կողմ ցուցակի մը գէթ առանց թուականի կատարեալ անօրէնութիւն ուրիշ երեսուն և վեց այլանդակ կամ աննշան անուններու ցուցակ մը հրատարակուելով թէ՛ թաղեցւոց և թէ խորհրդոյս մեծ ցաւ մը եղած է սոյն անձանց անձնական պատուին դէմ անարգանք բերուելը:

Ասոր համար թաղին ամեն աստիճանի անհատներուն կողմէն փոխադրաբար ձեր լրագրոյն միջոցաւ կը հաղորդեմք արդոյ հասարակութեան մեր վկայութիւնը թէ նոյն երեսուն և վեց անձինք թաղին մէջ ամեն ատեն իրենց պատիւը չկորսնցնուցած և թաղին մէջ գտնուած բոլոր պատուաւորներուն հաւատարմապաշտի են, և անաշուշտ քաղաքական օրինաց անհմուտ անձանց գործ մ'է անձնական պատուը դէմ լինելու պատակ հրատարակութիւններ հանելով հասարակութեան մէջ դժուարութիւն և տարածանքութիւն սերմանել:

Մեծարդոյ խմբագիր, յուսալով որ քիչ ատենէն թաղին մէջ տեղի ունեցած տարաբաղ տարաձայնութեանց առաջին անգամ անհմուտ լով խաղաղութեան լուրը ձեռք կը հաղորդուի, կը խնդրեմք որ բարեհաճիք լրագրոյդ էջերէն ներկայ յօդուածիս տեղի շնորհելու, որպէս զի տարբեր կարծիքները դադարին, և նոյն անձանց անձնական պատիւը տեղը գտնէ:

Փետր. 27. 1862 Մամաթ և Կայն խորհրդարդ փոխադրաբար պատուական Սամաթիոյ թաղական Սամաթիոյ թաղական խորհրդոյ (Ինչ թաղական խորհրդոյ) Ահի Գեդէմ:

Սամաթիոյ Ս. Սահակեան Սանուց ընկերութեան արդոյ նախագահն ալ հետեւեալ նամակը զրկած է մեզ հրատարակելու:

Մեծարդոյ խմբագիր-անօրէն Մասիս լրագրոյ:

Կը խնդրեմք որ ներկայ յայտարարութիւնս ձեր պատուական լրագրոյն յառաջիկայ թերթովը հրատարակուելու բարեհաճիք:

Սամաթիոյ մէջ խաղաղասիրական անհմուտ անձանց զգուշացնելու և անհմուտ անձանց անհմուտութիւնը անգամ ներքէն մէկ քանիս գտնուելով, ոմանք կասկածել են թէ դուրս Սանուց ընկերութիւնը պաշտօնական յարաբերութիւն մը ունենայ նոյն ընկերութեան հետ: Առաջին ի պաշտօնէ կը ծանուցանուի թէ Սանուց ընկերութիւնը նոյն թաղին մէջ գտնուած Սահակեան ընկերութիւնէն զատ ընկերութեան մը հետ պաշտօնական յարաբերութիւն չունի:

ՆԱԽԱԳԱՀ 1862 փետր. 28 Ս. Սանուց ընկերութեան Ս. Մահմադ:

Սոփորի եղբրքը եղած Պէյքօզ գեղին եկեղեցւոյն մէջ անցեալ կիրակի առաւոյ ծանր անկարգութիւններ եղեր են, որոց պատճառն ու պարագայները հետեւեալ կերպով կը պատմուին:

Յիշեալ գեղին մէջ անցեալ տարի թաղական խորհուրդի ընտրութիւն ըլլալով, քանի մը հին եկեղեցականներու հնաւոր գործութիւններով և քահանային կամ մանկութեան մարմիններով և անհաղթ և անպարտաւոր կերպիւ քուէարկութիւն եղեր, և Ժողովրդեան անհաճոյ եղող հին եկեղեցականները թաղական խորհրդոյ անդամ ընտրուել են: Սակեց ժողովրդեան մեծագոյն մասը դժգոհ էին: Իսկ ընտրուած թաղական խորհրդոյ անդամներն ալ իրենց պաշտօնը չարաչար վարելով եւ եկեղեցւոյն ու դպրոցին բարեկարգութեան անփութ փոյթ ըլլալով ժողովրդեան համբերութիւնը հատել է: Ուստի ժողովրդեան ամենաանհաճոյ կերպի առաւել յիշեալ անձինք եկեղեցւոյն բնակալէն իջեցուցեր, անոնց տեղը իրեն վաւահութեան արժանի ան-

Հայրն միջոցին 18 տարեկան օրիորդ մը որ Վ. Լեւոնիսի ներք ճամբէն Պրէյլ կերթար, վտանգի ձայները լսելով զարհուրած և երեւոյն գոյնը նետած վազելով գեղը հասնել կուզէր։ Պազանը կը տեսնէ օրիորդը, և անմիջապէս ետեւէ հասնելով վտան կը ցատկէ ու գետինը կը զարնէ զանի։

«Խեղճ օրիորդին գործը պիտի լըն, նար։ Բայց նոյն միջոցին մարդ մը կը հասնի հոն, որ մաքսատանց պահապաններուն գլխաւորին երկրորդն էր և Տէրբազ կը կոչուէր։ անվէհեր և խիզախ մարդ մը՝ կարճ և լայնբերան հրացանով մը զինեալ։ Լսելով գեղացիներուն սրտաբեկ աղաղակը՝ իր պահպանութեան տեղէն ելեր զայլին ետեւէն խեղդէր։

«Այս մարդը տեսնելով խեղճ օրիորդին վտանգը՝ ուղղակի գայլին վրայ կը դիմէ, և վախճալով որ չըլլայ թէ մինչև ինքը հասնի նէ գաղանը օրիորդին գործը լըն, ցնէ, բարձրագոյն աղաղակ մը կարճակէ։ Պազանը Տէրբազի սպառնալից գոչիւնը լսելուն պէս՝ օրիորդը կը թողու և կը դառնայ անոր վրայ կը վազէ։

«Տէրբազ կանգ կառնէ, հրազենը կը շփէ և կ'սպասէ։ Երբոր գաղանը հինգ քայլաչափ մօտ կը հասնի՝ Տէրբազ կարճակէ հրազենը և կենդանին կիսայ արիւնշաղախ։

«Այն ժամանակը Տէրբազ օգնու թեան կը վազէ օրիորդին, որ մարած փրուռեր էր գետնին վրայ։ Բայց երբ գայլին գիւղին քովէն կանցնէր գաղանը մէկէն ոտք կելլէ և կատաղութեամբ Տէրբազի վրայ կը յարձակի։ Այն ժամանակը կը պարտաւորի Տէրբազ ձեռքերովը գաղանին հետ կռուելու։ սարսափելի կռիւ մը՝ ուրուն մէջ գայլին սուր ախուսները անվէհեր մարտականին միտերուն մէջ կը մտնեն։ Տէրբազ թէպէտ յանպատրաստից կը լրէ այս յարձակումը, այսու ամենայնիւ ինքն ինքզինքը չկորսնցնելով՝ արիւթաբար կը մաքառի գաղանին հետ։ Պորով մարդ մը ըլլալով, ամենայն դրուժեամբ գաղանին վրէժէն կը բռնէ, գետինը կը զարնէ, և ծունկով անոր կուրծքին կոխելով՝ գետնին կը փակցնէ։ Բայց գաղանը յուսահատ կատաղութեամբ կը մաքառէր։ Հաւանական է որ արին Տէրբազ մինչև վերջը չկորսնցնէր գաղանը նուաճել՝ իր յաղթութիւնը սուղ պիտի վճարէր, թէ

որ նոյն միջոցին Քրօշկի անուն հովիւ մը օչնու թեան չհասնէր։ Հովիւը գաղանին ճիւղին ու կուրծքին կոխելով՝ նուաճեալ կը բռնէ, Տէրբազ ալ ոտք կելլէ և իր հրացանին քաւովը հզօր հարուած մը տալով կը սատկեցնէ զանի։

«Այս եղերական տեսարանին բոլոր զեւրասանները ինչ շատ ծանր կերպով վերաւորուած են գաղանին խաճուածքներէն, բայց կը յուսացուի որ ամենն ալ կը բժշկին։

—Պաղղոյ ձեմարանին անդամ Մ. Քոսթ անուն գիտնականը հնարք մը գըտած է ամեն տեսակ ձուկերը, ոտորէնէն և ուրիշ ծովային խեղցիները դիւրու թեամբ ամեն տեսակ ջուրերու մէջ բազմացնելու։ Այս միջոցն է՝ ամեն տեսակ ձուկերուն ու խեղցիներուն բնութեանը համեմատ ապրելու միջոցներ պատրաստել ջուրերուն մէջ, և այս միջոցներն ալ խիստ դիւրին ու աւան են։

Յիշեալ գիտնականն արդէն իր այս գիւտը փորձով յաջողեցուցած է՝ անուշ ջուրերու մէջ անգամ միջոցաւոր ձուկ ու ոտորէ հասցունելով։ Միայն Արքաշնի ծովածոցին մէջ՝ ուր քանի մը տարի առաջ ոչ ձուկ և ոչ ոտորէ կար, Մ. Քոսթի հնարած միջոցներովն այն առտիւնն շատերն են ձուկերն ու խեղցիները որ քանի մը ամսուան մէջ հարիւր հազար ֆրանքի միայն ոտորէ ելեր է հոնկէց և փարիզ ու Պորտո ղրկուելու։

Այս կենցաղով հիւտը նոր ապրուստի միջոց մըն է անթիւ աղքատներու, և առատ եկամտից արդիւր մը կառավարութեանը համար։

—Ինտրայի մէջ 1861ին պատահած հրդեհներուն վրայ հրատարակեալ վիճակագրական տեղեկութենէ մը կը հասկըցուի թէ անցեալ տարի 1183 հրդեհ եղեր է Ինտրայի մէջ։ Այս հրդեհներուն 53ը միայն ամբողջ սպառեր են բըռնկած շէնքերը, մնացածները շատ կամ քիչ վնաս պատճառեալ են։ 4ը զիւսմամբ հրձգու թէ պատճառեալ են, 14ին ինչպէս սկսած ըլլալը յայտնի է և թշնամութեամբ եղած կը կարծուին։ 150ը ճրագէ բռնկեր են։ 17ը սիկառէ։ 9ը տըղացի կրակի հետ խաղալէն։ 19ը քիմիական լուցիկի (չաղմագորդ եանար քիւլրիթ)։ և 1000ն ալ կաղէ։

ՆՈՐԱՏԻՊ ԳՐԵԱՆ

ԳՈՒՇԼԿ ԵՊԸԳԵՅՈՒՅ

Պ. Մ. Հապանեանի աշխատասիրութեամբ զարդեղեցն լեզուէ թարգմանեալ գրուածքները իրենց մըն է։

Սը զանուի Մէրճանը Պ. Յ. Մարգարեան և Պ. Պաղտատար գրաւածառներուն քով։

ՆԱԿԱՆՈՒՅՄՈՒՆԻՐ

Մեր մանկալոցը 9 թուոյն մէջ ծանուցեր էինք թէ Յովնէի Եղարեան ըստորագրութեամբ և 31 օր պայմանաժամով 4500 զուրուշի բաշ Պոնո մը կորսը էր։ Յիշեալ Պոնոն դանուած է, և իր տերը՝ Սիմեօր Պաղթօրթի վաճառականին քովէն է։

ԼԱՊԵԼՈՒՆԻ

ՏՐԱԺԷ ՏԸ ՔԻԻՊԷՊԻՆ

ՕՒՐՈՒՆԻՐ

ՀԱՏԱԿԵՂ

Այս հատագեղին ներդրմիչ սկզբունքն է Հնդկաստանի Քիւպէպը (քէպպիլ) զուտ քօրահիւի հետ միացած, և առանց ստամոքսը յոյնցնելու շուտով կարգելու Պէնտաթիլուս ամ արիւնահոտութիւնները։

Կը գտնուի մայրաքաղաքը Տէլլա Սուտալի, Օթնիլ, Քալէպիլ և ուրիշ գլխաւոր դեղաւաճառաց քով, և մասնաւորապէս Ղալաթիա Վոյլոտայի փողոցը թիւ 9 Բիւպիլքաթի օտ յիշեալին անօրէն Մ. Մէքրէտի քով։

ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԳՐԱՍՆԵԱԿ

ԳԱՍԱՏՈՒՌԻՐ ԵՄԵՐՏԻՐԱԿԱՆ

Առեւտրական տուեմարակալութիւն, առեւտրական նախագիւրութիւն, գիտութիւնն ապրանքայ, և ուրիշ վաճառականութեան պէտք ըլլալը գիտութիւններու վրայ, ինչպէս և Պաղթարէն Լիւզիւրէն և Պերմանէրէն լեզուաց դասատուութիւն կըլլայ շաբաթը երեք օր յանձնարարական գրասենեակը։

Առեւտրական տեւորակներ կադաշրել կամ քննել և ու կըլլէ գրութիւններ կամ թարգմանութիւններ ալ կըլլայ յանձնարարական գրասենեակը։

Յանձնարարական գրասենեակը կըլլաւորեղի մը եղած է պաշտօնէից համար։ ու կըլլէ պաշտօնէից բնութեանը կրնան հոն յարմար պաշտօնէից գրասենեակ։ Պաշտօն բնութեանը ալ պէտք է երթան Մէք նոր լսանք վերի գրանը մէջ թիւ 5 Յանձնարարական գրասենեակը և հոն ինքզինքնին արձանագրել տալու։

ՆԵՔՏԵՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Այս գործիքները յատկապէս ջրային աղտերը բուժելու համար շինուած են ու խիստ օգտակար են անդամաւորութեան և ուրիշ ջրային աղտերով խեղցիներուն։ Կը ծախուի Ղալաթիա Վոյլոտայի փողոցը թիւ 9 Բիւպիլքաթի օտ յիշեալին անօրէն Մ. Մէքրէտի քով։

ՉԿԱՆ ԻԻՂ

ՄԱԳՈՒՐ ԵՄ ԵՄՈՒՆԵԱՄ

Գաղղիացի Տօքթոր Օթիլէ բժշկին և Ենկլիշի դեղագործին պատրաստածը, որուն մէջ ձուկի հոտ և համամաննին չկայ։

Կը ծախուի Ղալաթիա Վոյլոտայի փողոցը թիւ 9 Բիւպիլքաթի օտ յիշեալին անօրէն Մ. Մէքրէտի քով։

Աս լրագիրը շաբաթ անգամ մը կըլլի շաբաթ օրերը Ով որ կուգի կրնայ ստագրելի, Կ. Պոլիս Զինիլի խանը լրագրոյ գրասենեակը։ Իսկ դուրսերը հոգաբարձուներն են։

ԻԶՄԻՐ. Յօճանքն աղա Մագսուտեան. ԵԳԻՊՏՈՍ. Շաաք աղա Ալիարեան. ԱՆԴՐՈՒՆՈՒՊՈԼԻՍ. Մանուէի Սուրիաս աղա Գալուստեան.

ՏՐԱԺԷ. Պ. Խալատար Էլմասեան. ԹԻՐԱԺ. Դեքր Ե. Յոճանքն աղա Սեքաբեան.

ԿԱՐՏ. Կարապետ պատուէի Զաքարեան.

ԳՐՈՒՍԱ. Կարապետ աղա Էսկիշէիքլեան.

ՆԻԿՈՍԻՒՄ. Պ. Տ. Մուրատեան. ԹԵՐԵՐԱՍԱՂ. Պ. Մ. Մալապաշեան.

ՎԱՆ. Պ. Սիւրիք Տ. Ատոմեան. ԽԱՐԱԲԵՐԻ. Պ. Դեքր ձաճարեան.

ԵՐԶՐԱՄ. Մ. Դանիլի աղա Խալաճեան. ԱՏԱՐԱՅԱՐ. Մանուէի Յակոբ աղա Տ.

ԳԻՐԳՐԵԱՆ.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուի ուղղուցրը՝ այս տեղերէն մեկուն հետ կրնան քրթակցիլ։

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

ԴԱՄԱՆՈՒՄ ԱՌՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԹՂԹԱԳՐԱՄՈՂ

Օսմանեան լիւրա Մէհմուտէ	174-30
« 20նոյ Արծաթ	54-30
Թահլիլաթը Մուսթաֆէ	75-15
Էսհաթը ձէտիւտ	64-15
Անդրկական լիւրա	193
Գաղղիոյ 5 ֆրանքից ոսկի	150
« 5 ֆրանքից արծաթ	57
Թեւաթիլ իմքէնիւ	151
Գարպոլանց	29
Սօֆորին	90
Աւստրիոյ գըրըմից	610
Տանտոյ քանանց . հաղարին	580

Շաբաթ	Բէ.	Գէ.	Գէ.	Նէ.	Ուր.
24	26	27	28	1	2
Ղուրուշ	Ղըշ	Ղըշ	Ղըշ	Ղըշ	Ղըշ
174-30	176	176-10	175-30	174	175-30
54-30	54-10	54-30	54-30	54	54-30
75-15	74	74	74	74	74
64-15	66	66	65	65	65-30
193	195	195-10	192-00	190-10	190
150	151	151	151	149-10	148-20
57	57-30	57-30	57-10	57	57
151	155	155	155	155-10	152-10
29	29	29	29-30	29	28-30
90	89	89	88	87-10	86-30
610	580	585	540	520	540

ՄԵՏԱՔՍ (ԻՓԼԻՐ)

Տէմբրէշ ընտիր տակ. « 0ս. 120 զր. « 1 « 2 « 3 « 4 « 5 « 6 « 7 « 8 « 9 « 10 « 11 « 12 « 13 « 14 « 15 « 16 « 17 « 18 « 19 « 20 « 21 « 22 « 23 « 24 « 25 « 26 « 27 « 28 « 29 « 30 « 31 « 32 « 33 « 34 « 35 « 36 « 37 « 38 « 39 « 40 « 41 « 42 « 43 « 44 « 45 « 46 « 47 « 48 « 49 « 50 « 51 « 52 « 53 « 54 « 55 « 56 « 57 « 58 « 59 « 60 « 61 « 62 « 63 « 64 « 65 « 66 « 67 « 68 « 69 « 70 « 71 « 72 « 73 « 74 « 75 « 76 « 77 « 78 « 79 « 80 « 81 « 82 « 83 « 84 « 85 « 86 « 87 « 88 « 89 « 90 « 91 « 92 « 93 « 94 « 95 « 96 « 97 « 98 « 99 « 100 « 101 « 102 « 103 « 104 « 105 « 106 « 107 « 108 « 109 « 110 « 111 « 112 « 113 « 114 « 115 « 116 « 117 « 118 « 119 « 120 « 121 « 122 « 123 « 124 « 125 « 126 « 127 « 128 « 129 « 130 « 131 « 132 « 133 « 134 « 135 « 136 « 137 « 138 « 139 « 140 « 141 « 142 « 143 « 144 « 145 « 146 « 147 « 148 « 149 « 150 « 151 « 152 « 153 « 154 « 155 « 156 « 157 « 158 « 159 « 160 « 161 « 162 « 163 « 164 « 165 « 166 « 167 « 168 « 169 « 170 « 171 « 172 « 173 « 174 « 175 « 176 « 177 « 178 « 179 « 180 « 181 « 182 « 183 « 184 « 185 « 186 « 187 « 188 « 189 « 190 « 191 « 192 « 193 « 194 « 195 « 196 « 197 « 198 « 199 « 200 « 201 « 202 « 203 « 204 « 205 « 206 « 207 « 208 « 209 « 210 « 211 « 212 « 213 « 214 « 215 « 216 « 217 « 218 « 219 « 220 « 221 « 222 « 223 « 224 « 225 « 226 « 227 « 228 « 229 « 230 « 231 « 232 « 233 « 234 « 235 « 236 « 237 « 238 « 239 « 240 « 241 « 242 « 243 « 244 « 245 « 246 « 247 « 248 « 249 « 250 « 251 « 252 « 253 « 254 « 255 « 256 « 257 « 258 « 259 « 260 « 261 « 262 « 263 « 264 « 265 « 266 « 267 « 268 « 269 « 270 « 271 « 272 « 273 « 274 « 275 « 276 « 277 « 278 « 279 « 280 « 281 « 282 « 283 « 284 « 285 « 286 « 287 « 288 « 289 « 290 « 291 « 292 « 293 « 294 « 295 « 296 « 297 « 298 « 299 « 300 « 301 « 302 « 303 « 304 « 305 « 306 « 307 « 308 « 309 « 310 « 311 « 312 « 313 « 314 « 315 « 316 « 317 « 318 « 319 « 320 « 321 « 322 « 323 « 324 « 325 « 326 « 327 « 328 « 329 « 330 « 331 « 332 « 333 « 334 « 335 « 336 « 337 « 338 « 339 « 340 « 341 « 342 « 343 « 344 « 345 « 346 « 347 « 348 « 349 « 350 « 351 « 352 « 353 « 354 « 355 « 356 « 357 « 358 « 359 « 360 « 361 « 362 « 363 « 364 « 365 « 366 « 367 « 368 « 369 « 370 « 371 « 372 « 373 « 374 « 375 « 376 « 377 « 378 « 379 « 380 « 381 « 382 « 383 « 384 « 385 « 386 « 387 « 388 « 389 « 390 « 391 « 392 « 393 « 394 « 395 « 396 « 397 « 398 « 399 « 400 « 401 « 402 « 403 « 404 « 405 « 406 « 407 « 408 « 409 « 410 « 411 « 412 « 413 « 414 « 415 « 416 « 417 « 418 « 419 « 420 « 421 « 422 « 423 « 424 « 425 « 426 « 427 « 428 « 429 « 430 « 431 « 432 « 433 « 434 « 435 « 436 « 437 « 438 « 439 « 440 « 441 « 442 « 443 « 444 « 445 « 446 « 447 « 448 « 449 « 450 « 451 « 452 « 453 « 454 « 455 « 456 « 457 « 458 « 459 « 460 « 461 « 462 « 463 « 464 « 465 « 466 « 467 « 468 « 469 « 470 « 471 « 472 « 473 « 474 « 475 « 476 « 477 « 478 « 479 « 480 « 481 « 482 « 483 « 484 « 485 « 486 « 487 « 488 « 489 « 490 « 491 « 492 « 493 « 494 « 495 « 496 « 497 « 498 « 499 « 500 « 501 « 502 « 503 « 504 « 505 « 506 « 507 « 508 « 509 « 510 « 511 « 512 « 513 « 514 « 515 « 516 « 517 « 518 « 519 « 520 « 521 « 522 « 523 « 524 « 525 « 526 « 527 « 528 « 529 « 530 « 531 « 532 « 533 « 534 « 535 « 536 « 537 « 538 « 539 « 540 « 541 « 542 « 543 « 544 « 545 « 546 « 547 « 548 « 549 « 550 « 551 « 552 « 553 « 554 « 555 « 556 « 557 « 558 « 559 « 560 « 561 « 562 « 563 « 564 « 565 « 566 « 567 « 568 « 569 « 570 « 571 « 572 « 573 « 574 « 575 « 576 « 577 « 578 « 579 « 580 « 581 « 582 « 583 « 584 « 585 « 586 « 587 « 588 « 589 « 590 « 591 « 592 « 593 « 594 « 595 « 596 « 597 « 598 « 599 « 600 « 601 « 602 « 603 « 604 « 605 « 606 « 607 « 608 « 609 « 610 « 611 « 612 « 613 « 614 « 615 « 616 « 617 « 618 « 619 « 620 « 621 « 622 « 623 « 624 « 625 « 626 « 627 « 628 « 629 « 630 « 631 « 632 « 633 « 634 « 635 « 636 « 637 « 638 « 639 « 640 « 641 « 642 « 643 « 644 « 645 « 646 « 647 « 648 « 649 « 650 « 651 « 652 « 653 « 654 « 655 « 656 « 657 « 658 « 659 « 660 « 661 « 662 « 663 « 664 « 665 « 666 « 667 « 668 « 669 « 670 « 671 « 672 « 673 « 674 « 675 « 676 « 677 « 678 « 679 « 680 « 681 « 682 « 683 « 684 « 685 « 686 « 687 « 688 « 689 « 690 « 691 « 692 « 693 « 694 « 695 « 696 « 697 « 698 « 699 « 700 « 701 « 702 « 703 « 704 « 705 « 706 « 707 « 708 « 709 « 710 « 711 « 712 « 713 « 714 « 715 « 716 « 717 « 718 « 719 « 720 « 721 « 722 « 723 « 724 « 725 « 726 « 727 « 728 « 729 « 730 « 731 « 732 « 733 « 734 « 735 « 736 « 737 « 738 « 739 « 740 « 741 « 742 « 743 « 744 « 745 « 746 « 747 « 748 « 749 « 750 « 751 « 752 « 753 « 754 « 755 « 756 « 757 « 758 « 759 « 760 « 761 « 762 « 763 « 764 « 765 « 766 « 767 « 768 « 769 « 770 « 771 « 772 « 773 « 774 « 775 « 776 « 777 « 778 « 779 « 780 « 781 « 782 « 783 « 784 « 785 « 786 « 787 « 788 « 789 « 790 « 791 « 792 « 793 « 794 « 795 « 796 « 797 « 798 « 799 « 800 « 801 « 802 « 803 « 804 « 805 « 806 « 807 « 808 « 809 « 810 « 811 « 812 « 813 « 814 « 815 « 816 « 817 « 818 « 819 « 820 « 821 « 822 « 823 « 824 « 825 « 826 « 827 « 828 « 829 « 830 « 831 « 832 « 833 « 834 « 835 « 836 « 837 « 838 « 839 « 840 « 841 « 842 « 843 « 844 « 845 « 846 « 847 « 848 « 849 « 850 « 851 « 852 « 853 « 854 « 855 « 856 « 857 « 858 « 859 « 860 « 861 « 862 « 863 « 864 « 865 « 866 « 867 « 868 « 869 « 870 « 871 « 872 « 873 « 874 « 875 « 876 « 877 « 878 « 879 « 880 « 881 « 882 « 883 « 884 « 885 « 886 « 887 « 888 « 889 « 890 « 891 « 892 « 893 « 894 « 895 « 896 « 897 « 898 « 899 « 900 « 901 « 902 « 903 « 904 « 905 « 906 « 907 « 908 « 909 « 910 « 911 « 912 « 913 « 914 « 915 « 916 « 917 « 918 « 919 « 920 « 921 « 922 «